

BIBLIOGRAFIA

Źródła Archiwalne:

Archiwum Główne Akt Dawnych:

Archiwum Zamoyskich, 285.

Metryka Koronna, 31,32, 33, 73, 80, 82, 85, 89, 135

Archiwum Radziwiłłów, 3766

Archiwum Skarbu Koronnego, 131

Biblioteka Narodowa w Warszawie, rkp Biblioteka Poturzycka, nr 43

Biblioteka Czartoryskich, 80, 81, 2579, 2234

Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie, rkps 8890

Biblioteka Narodowa im. Ossolińskich we Wrocławiu, Materiały do historii Polski XV-XVI wiek zebrane przez F. Siarczyńskiego, 495

Biblioteka Raczyńskich, rkp 196.

Archiwum Państwowe w Krakowie:

Akta grodzkie krakowskie, 108

Akta grodzkie sandomierskie, 14

Akta grodzkie oświęcimskie, 147

Archiwum Państwowe w Gdańsku, 300

Źródła drukowane

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. bernardyńskiego we Lwowie, Lauda wiszyńskie, wyd. A. Prochaska, t. 20, Lwów 1909.

Akta unii Polski z Litwą 1385-1791, wyd. S. Kutrzeba, W. Semkowicz, Kraków 1932.

Akta sejmikowe województwa krakowskiego, t. 1, wyd. S. Kutrzeba, Kraków 1932.

Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego, t. 1, cz. 1, wyd. W. Dworaczek, Poznań 1957.

Akta synodów innowierczych w Polsce, t. 4: (Wielkopolska 1569–1632), red. M. Sipayło, Warszawa 1997.

Bielski M., *Kronika polska Marcina Bielskiego*, t. 3, Księga 6 wraz z kontynuacją, wyd. K. Turowski, 1856.

Zbiór pamiętników do dziejów polskich, wyd. W. Broel Plater, t. 1-3, Warszawa 1858.

- Choisnin J., *Pamiętniki o elekcji Henryka Walezjusza na króla polskiego*, przeł. Turski, Wilno 1818.
- Diariusz sejmu walnego koronnego piotrkowskiego 1562/3*, [w:] *Źródłopisma do dziejów Unii Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego*, wyd. A. T. Działyński, t. 2, Poznań 1856.
- Diariusz sejmu walnego koronnego warszawskiego 1563/4*, [w:] *Źródłopisma do dziejów...*, wyd. A. T. Działyński, t. 2, Poznań 1856
- Diariusz Sejmu Piotrkowskiego R. P. 1565 poprzedzony kroniką 1559–1562*, oprac. W. Chomętowski, wyd. W. Krasieński, Warszawa 1868.
- Diariusz zjazdu w Kole za pierwszego bezkrólewia, 15-18 października 1572 r.*, wyd. S. Bodniak, Poznań 1929.
- Die Berichte und Briefe des Rats und Gesandten Herzog Albrecht von Preussen Asverus von Brandt nebst den an ihn ergangenen Schreiben in dem koniglichen Staatsarchiv zu Konigsberg*, hrsg. von A. Bezenberger, t. 1-4, Königsberg 1904-1921.
- Dyplomaci w dawnych czasach. Relacje staropolskie XVI-XVIII stulecia*, oprac. A. Przyboś, R. Żelewski, Kraków 1959.
- Dzieje ziemi kujawskiej. Lauda i instrukcje*, t. 2, wyd. A. Pawiński, Warszawa 1888.
- Graziani A. M., *Skrócony pamiętnik kardynała Commendoniego przez Antoniego Marię Grazianiego*, [w:] *Zbiór pamiętników*, t. 1, Warszawa 1822.
- Heidenstein R., *Dzieje Polski od śmierci Zygmunta Augusta do roku 1594*, t. 1, Petersburg 1857.
- Hotmann F., *De pignoribus et hypothecis*, Basileae 1576.
- Jagiellonki polskie w XVI wieku. Obrazy rodziny i dworu Zygmunta I Zygmunta Augusta, królów polskich*, t. 1-4, wyd. A. Przedziecki; t. 5, *Uzupełnienia, rozprawy, materiały*, wyd. J. Szujski, Kraków 1868-1878.
- Lubieniecki A., *Poloneutychia*, oprac. A. Linda, Warszawa 1982.
- Lustracja województwa lubelskiego 1565*, wyd. A. Wyczański, Wrocław 1959.
- Lustracja województwa sandomierskiego 1564-1565*, wyd. W. Ochmański, Wrocław 1963.
- Matricularum Regni Poloniae summaria*, ed. T. Wierzbowski, cz. 2-5, Varsoviae 1907-1961.
- Niemcewicz J. U., *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce*, t. 1-4, Warszawa 1822-1833.
- Okolski S., *Orbis Polonus tomus II*, Cracoviae po 1643.

Orzechowski S., *Mowa żałobna jaką Stanisław Orzechowski z Rusi wygłosił do szlachty polskiej na pogrzebie Zygmunta Jagiellończyka, króla polskiego*, [w:] Tenże, *Wybór pism*, oprac. J. Starnawski, Wrocław 1972.

Orzelski Ś., *Bezkrólewia ksiąg ośmioro*, t. 1-2, tłum. W. Spasowicz, Petersburg 1856-1858.

Orzelski Ś., *Bezkrólewia ksiąg ośmioro, 1572-1575*, wyd. K. Kuntze, Kraków 1917.

Paprocki B., *Herby rycerstwa polskiego*, wyd. K. J. Turowski, Kraków 1858.

Peregrinationes sive peregrinationum Heinrichi Wolphii Tigurini brevis et compendiaris descriptio. Polskie przypadki Henryka Wolfa z Zurychu dziennik podróży z lat 1570-1578, oprac. L. Kieniewicz, Warszawa 1996.

[Solikowski J. D.], *Jana Dymitra Solikowskiego arcybiskupa lwowskiego krótki pamiętnik rzeczy polskich od Zygmunta Augusta zmarłego w Knyszynie 1572 roku w miesiącu lipcu*, Petersburg i Mohylew 1855.

Stanislai Hossi (1504-1579) et quae ad eum scriptae sunt epistolae tum etiam eius orationes legationes, ed. F. Hipler, V. Zakrzewski, t. 1 (1525-1550), Cracoviae 1879.

Uchańsciana, czyli zbiór dokumentów wyjaśniających życie i działalność Uchańskiego, wyd. T. Wierzbowski, t. 1-4, Warszawa 1884-1892.

Volumina Legum, t. 1-5, wyd. J. Ochryzko, Petersburg 1859-1860.

OPRACOWANIA

Adamczyk M., Rzepka W. R., Wydra W., *Cały świat by nie pomieściłby ksiąg. Staropolskie opowieści i przekazy apokryficzne*, Warszawa-Poznań 1996

Aleksandrowycz W., *Lubelski epizod działalności rzeźbiarza Santi Gucciego*, „Studia Archiwalne”, t. 2, Lublin 2006.

Arct H., *Słownik staropolski*, t. 1, oprac. A. Krasnopolski, Warszawa 1914.

Aries E., *Historia dzieciństwa. Dziecko i rodzina w dawnych czasach*, Gdańsk 1995.

Baldi D., *W Ojczyźnie Chrystusa. Przewodnik po Ziemi Świętej*, Kraków-Asyż 1982.

Bardach J., *Historia państwa i prawa Polski do połowy XV wieku*, t. 1, Warszawa 1957.

Bartnicka K., Szybik I., *Zarys historii wychowania*, Warszawa 2001.

Barycz H., *Zarys historiografii Uniwersytetu Paderskiego*, „Minerwa Polska” 1927, t. 1, nr 4.

Barycz H., *Polacy na studiach w Rzymie w epoce odrodzenia (1440-1600)*, Kraków 1938.

- Barycz H., *Dzieje nauki w Polsce w epoce Odrodzenia*, Warszawa 1957.
- Barycz H., *Szlakami dziejopisarstwa staropolskiego. Studia nad historiografią w. XVI-XVIII*, Wrocław 1981.
- Barycz H., *Z dziejów polskich wędrówek naukowych za granicę*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969.
- Bieniak J., *Urząd jako droga awansu w średniowiecznej Polsce (tezy)*, [w:] *Pamiętnik XII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich 17-20 września 1979 roku*, cz. 2., red. S. K. Kuczyński, Katowice 1979.
- Biskup M., *Pierwsze odgłosy sekularyzacji Prus Krzyżackich 1525 r. wśród członków Zakonu w Rzymie i Wiedniu*, „Przegląd Historyczny” 1987, t. 78, z. 2.
- Biskup M., *Polska a zakon krzyżacki w Prusach w początkach XVI wieku. U źródeł sekularyzacji Prus Krzyżackich*, Olsztyn 1983.
- Biskup M., „*Wojna pruska*”, czyli wojna Polski z zakonem krzyżackim z lat 1519-1521 u źródeł sekularyzacji Prus Krzyżackich, cz. 2, Olsztyn 1991.
- Bodniak S., *Walka o interim na sejmie 1556-1557*, „Reformacja w Polsce” 1928, R. 5.
- Bodniak S., *Firlej Jan h. Lewart*, Polski Słownik Biograficzny [PSB], t. 7, Kraków 1948-1958.
- Bogucka M., Samsonowicz H. *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*, Wrocław 1986.
- Bogucka M., *Z dziejów kariery w szesnastowiecznej Polsce: trzech bracia Firlejowie*, [w:] *O polskich elitach raz jeszcze. Studia ofiarowane profesor Janinie Leskiewiczowej z okazji dziewięćdziesiątych urodzin*, Warszawa 2007.
- Boniecki A., *Herbarz polski*, t. 5, Warszawa 1902; t. 10, Warszawa 1907; t. 14, Warszawa 1911.
- Brooke R., Brookes Ch., *Popular Religion In the Middle Ages. Western Europe 1000-1300*, Londyn 1984.
- Bruckner A., *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Warszawa 1989.
- Ciara S., *Sprzedż urzędów i królewszczyzn w Polsce w drugiej połowie XVII w.*, [w:] *Władza i społeczeństwo w XVI i XVII w. Prace ofiarowane Antoniemu Mączakowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*, Warszawa 1989.
- Chachaj M., *Zagraniczna edukacja Radziwiłłów od początku XVI do połowy XVII wieku*, Lublin 1995.
- Chachaj M., *Wykształcenie Firlejów w XVI-XVII wieku*, [w:] *I Janowieckie Spotkania Historyczne „Firlejowie”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 1999.

- Chachaj M., *Fundacje szkolne Firlejów (Lewartów i Kock)*, [w:] *II Janowieckie Spotkania Historyczne „Gospodarcza i kulturotwórcza rola Firlejów”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2000.
- Chachaj M., *Z dziejów propagowania przeszłości rodu Firlejów w Europie XVI-XVII wieku*, [w:] *III Janowieckie Spotkania Historyczne „Mecenat kulturalny Firlejów”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2001.
- Chachaj M., *Nowe szczegóły dotyczące wykształcenia Firlejów*, [w:] *III Janowieckie Spotkania Historyczne „Mecenat kulturalny Firlejów”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2001.
- Chłapowski K., *Realizacja reform egzekucji dóbr (1563-1665). Sprawa zastawów królewskich małopolskich*, Warszawa 1984.
- Chłapowski K., *Przynależność własnościowa osiedli*, [w:] *Atlas historyczny Polski. Województwo krakowskie w drugiej połowie XVI wieku, cz. 2 (Komentarz, indeksy)*, red. H. Rutkowski, Warszawa 2008.
- Hruszczewski A., *Kupcy zbożowi i handel zbożem w Kazimierzu Dolnym w drugiej połowie XVI wieku*, „Roczniki Humanistyczne” 1958, t. 6.
- Chudoba T., *Z zagadnień handlu wiślanego Warszawy w XVI wieku*, „Przegląd Historyczny” 1959, t. 50.
- Cynarski S., *Zygmunt August*, wydanie 2, Wrocław 1988.
- Czapliński W., *Firlej Henryk*, [w:] *PSB*, t. 6, Kraków 1948.
- Czapliński W., Długosz J., *Podróż małego magnata do szkół. Studium z dziejów kultury XVI i XVII wieku*, Warszawa 1969.
- Dembińska A., *Polityczna walka o egzekucję dóbr królewskich w latach 1559/1564*, Warszawa 1935.
- Deneka J., *Mecenat literacki Firlejów w XVI i XVII wieku*, [w:] *III Janowieckie Spotkania Historyczne. Mecenat kulturalny Firlejów, Firlejowie w tradycji lokalnej Lubelszczyzny*, Janowiec nad Wisłą 2001
- Dubas-Urwanowicz E., *Polskie opinie o Henryku Walezym. Oczekiwania a rzeczywistość*, „Przegląd Historyczny” 1990, t. 81, z. 1-2.
- Dubas-Urwanowicz E., *Stronnictwa polityczne czy grupy interesów na zjeździe stężyckim (maj-czerwiec 1575)*, [w:] *Miasto-Region-Społeczeństwo. Studia ofiarowane profesorowi Andrzejowi Wyrobiszowi w sześćdziesiątą rocznicę Jego urodzin*, Białystok 1992.
- Dubas-Urwanowicz E., *Problemy obronności kraju na koronnych zjazdach szlacheckich przed pierwszą konwokacją (lipiec 1572-styczeń 1573)*, [w:] *Wojsko, Społeczeństwo*.

Historia. Prace ofiarowane profesorowi Mieczysławowi Wrzosekowi w sześćdziesiątą piątą rocznicę Jego urodzin, Białystok 1995.

Dubas-Urwanowicz E., *Stosunek Korony do unii z Litwą w latach 1562-1574*, „Studia Podlaskie” 1995, t. 5.

Dubas-Urwanowicz E., *Kiedy problemy lokalne stają się racją stanu państwa. Konfederacje pierwszych dwóch bezkrólewí w XVI-wiecznej Rzeczypospolitej*, [w:] *Spory o państwo w dobie nowożytnej. Między racją stanu a partykularyzmem*, red. Z. Anusik, Łódź 2007.

Dunin-Wąsowicz T., *Średniowieczne znaki pielgrzymie w Polsce*, [w:] *Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze dawnej Europy*, red. H. Miniakowska i H. Zaremska, „Colloquia Mediaevalia Varsoviensia”, t. 2, Warszawa 1995.

Dunin-Wąsowicz A., *Mapa własności ziemskiej*, [w:] *Atlas historyczny Polski. Województwo sandomierskie w drugiej połowie XVI wieku, cz. 2 (Komentarz, indeksy)*, red. W. Pałucki, Warszawa 1993

Dybrowska A., *Zygmunt August*, Warszawa 2003.

Dzięgielewski J., *Sejmy elekcyjne, elektorzy, elekcje 1573-1674*, Pułtusk 2003.

Falniowska-Gradowska A., *Królewszczyzny i starostowie w dawnej Rzeczypospolitej*, Wrocław 1984.

Fischinger A., Lepiarczyk J., *Dyskusja w sprawie atyki kamienicy bonerowskiej w Krakowie*, „Ochrona zabytków” 1957, R. 10, nr 4.

Frylichówna I., *Ideal wychowawczy szlachty polskiej w XVI i początku XVII wieku*, Warszawa 1938.

Gawęda S., *Możnowładztwo małopolskie w XIV i pierwszej połowie XV wieku. Studium z dziejów rozwoju wielkiej własności ziemskiej*, Kraków 1966.

Grodziski S., *Projekt reformy elekcji z 1558 roku*, [w:] *Studia z historii ustroju i prawa. Księga dedykowana profesorowi Jerzemu Walachowiczowi*, red. H. Olszewski, Poznań 2002.

Gruszecki S., *Walka o władzę w Rzeczypospolitej Polskiej po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów (1572-1573)*, Warszawa 1969.

Grzybowski K., *Teoria reprezentacji w Polsce epoki Odrodzenia*, Warszawa 1959

Grzybowski S., *Mikołaj Sienicki – Demostenes sejmów polskich*, [w:] „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 1957, t. 2.

Grzybowski S., *Jan Zamoyski*, Warszawa 1994.

Góralski Z., *Urzędy i godności w dawnej Polsce*, Warszawa 1998.

- Halecki O., *Dzieje unii jagiellońskiej*, t. 2, Kraków 1920.
- Halecki O., *Dwaj ostatni Jagiellonowie (1506-1572)*, [w:] *Historia polityczna Polski*, cz. 2, (od roku 1505 do r. 1775), Warszawa 1923.
- Herwaarden J., *Pilgrimages and social prestige: some reflections on a theme*, [w:] *Wallfahrt und Alltag in Mittelalter und fruher Neuzeit*, Wiedeń 1992.
- Hirschberg A. *O dyplomacji polskiej za Zygmunta I*, Lwów 1880.
- Historia dyplomacji polskiej*, t. 1, red. M. Biskup, Warszawa 1980.
- Husarski W., *Kazimierz Dolny*, wyd. 2, Warszawa 1957.
- Iwaszkiewicz P., *Wczesnochrześcijańskie i późnoantyczne łacińskie opisy podróży do Ziemi Świętej*, [w:] *Peregrinationes. Pielgrzymki w kulturze dawnej Europy*, red. H. Miniakowska i H. Zaremska, „Colloquia Mediaevalia Varsoviensia”, t. 2, Warszawa 1995.
- Janas E., *Działalność wojskowa Firlejów w XVI-XVII wieku*, [w:] *I Janowieckie Spotkania Historyczne „Firlejowie”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 1999.
- Jawor G., *Spoločności chłopskie w lubelskich dobrach Firlejów w późnym średniowieczu*, [w:] *II Janowieckie Spotkania Historyczne „Gospodarcza i kulturotwórcza rola Firlejów”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2000.
- Jusiak P., *Dzierżawcy dóbr domeny królewskiej z rodziny Firlejów w XIV-XVI wieku*, [w:] *II Janowieckie Spotkania Historyczne „Gospodarcza i kulturotwórcza rola Firlejów”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2000.
- Jusiak P., *Materiały źródłowe do dziejów rodziny Firlejów w Archiwum Głównym Akcr Dawnych i Bibliotece Ordynacji Zamojskiej w Bibliotece Narodowej*, [w:] *III Janowieckie Spotkania Historyczne „Mecenat kulturalny Firlejów”. Firlejowie w tradycji lokalnej Lubelszczyzny*, red. A. Szymanek, Janowiec 2001.
- Jusiak P., *Przyczyny awansu w szeregi możnowładztwa końcu XV i pierwszej połowie XVI wieku (na przykładzie rodziny Firlejów)*, [w:] *Władza i prestiż. Magnateria Rzeczypospolitej w XVI-XVII wieku*, red. J. Urwanowicz. Białystok 2003.
- Jusiak P., *Mikołaj Firlej wobec świata tureckiego i tatarskiego*, [w:] *Na pograniczu kultur, języków i tradycji. Prace ofiarowane profesorowi doktorowi Ryszardowi Szczygłowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*, red. M. Mądzik, A. A. Witusik, Lublin 2004.
- Jusiak P., *Majątki rodziny Firlejów z Dąbrowicy w pierwszej połowie XVI wieku*, Lublin 2011.
- Jusserand J. J., *English Wayfaring life in the Middle Ages (XIV century)*, Londyn 1897.

- Kaniewska I., *Walka o wprowadzenie instygatorów na sejmie piotrkowskim 1565*, [w:] „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 1969, t. 7.
- I. Kaniewska, *Ossoliński Hieronim*, [w:] PSB, t. 24, Wrocław 1979
- Kamler A., *Od szkoły do senatu. Wykształcenie senatorów w Koronie w latach 1501-1586*, Warszawa 2006.
- Kamler A., *Czy nauczycielowi w XVI-wiecznej Polsce żyło się dobrze?*, [w:] *Z badań nad polskim księgozbiorem historycznymi*, Warszawa 2004.
- Kempa T., *Plany separatystyczne elekcji w Wielkim Księstwie Litewskim w okresie trzech pierwszych bezkrólewí po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów (1572-1587)*, „Zapiski Historyczne” 2004, t. 69, z. 1.
- Kersten A., *Warstwa magnacka- kryterium przynależności*, [w:] *Magnateria polska jako warstwa społeczna*, red. W. Czaplński, A. Kersten, Toruń 1974.
- Kłaczewski W., *Kariery urzędnicze Firlejów w XVI-XVII wieku*, [w:] *I Janowieckie Spotkania Historyczne „Firlejowie”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 1999.
- Kłaczewski W., *Mecenat kulturalny Firlejów na tle mecenatu w Polsce w XVI wieku*, [w:] *III Janowieckie Spotkania historyczne, „Mecenat kulturalny Firlejów”*. *Firlejowie w tradycji lokalnej Lubelszczyzny*, red. A. Szymanek, Janowiec 2001.
- Koczerska M., *Rodzina szlachecka w Polsce późnego średniowiecza*, Warszawa 1975.
- Komorowski W., Sudacka A., *Rynek Główny w Krakowie*, Wrocław 2008.
- Konopczyński W., *Konwokacje*, [w:] *Studia historyczne ku czci Stanisława Kutrzeby*, t. 1, Kraków 1938.
- Konopczyński W., *Chronologia sejmów polskich 1493-1793*, [w:] *Archiwum Komisji Historycznej PAU, Seria 2, t. 4 (ogólnego zbioru 16), nr 3*, Kraków 1948.
- Korolko M., *Klejnot swobodnego sumienia*, Warszawa 1974.
- Kossowski A., *Protestantyzm w Lublinie i Lubelskiem w XVI-XVII w.*, Lublin 1933.
- Kot S., *Historia wychowania*, Lwów 1924.
- Kowalczyk J., *Santi Gucci w służbie Firlejów w Janowcu*, [w:] *III Janowieckie Spotkania historyczne, „Mecenat kulturalny Firlejów”*. *Firlejowie w tradycji lokalnej Lubelszczyzny*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2001.
- Kowalska H., *Stanisław Szafraniec z Pieskowej Skały*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 1958, t. 3.
- Kowalska H., *Stanisław Karnkowski*, [w:] PSB, t. 12, Kraków 1966-1967.
- Kowalska H., *Mniszech (Mniszek) Mikołaj*, PSB, t. 21, z. 3., Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1976.

- Kowalska H., Sikorski J., *Sarnicki Stanisław*, [w:] PSB, t. 35, Kraków 1994.
- Kowalska H., *Reformacja w Krakowie w czasach Jana Kochanowskiego*, [w:] *Cracovia litterarum. Kultura umysłowa i literacka Krakowa i Małopolski w dobie Renesansu*, Wrocław-Kraków-Warszawa 1991.
- Krzepala J., *Rody ziemiańskie XV i XVI wieku*, t. 1, (*Małopolskie rody ziemiańskie*), Kraków 1928.
- Kuchowicz Z., *Barbara Radziwiłłówna*, Łódź 1976.
- Kurdybacha Ł., *Staropolski ideał wychowawczych*, Lwów 1938.
- Kurtyka J., *Tęczyńscy. Studium z dziejów polskiej elity możnowładczej w średniowieczu*, Kraków 1997.
- Kurtyka J., *Posiadłość, dziedziczość i prestiż. Badania nad późnośredniowieczną i wczesnonowożytną wielką własnością możnowładczą w Polsce XIV-XVII wieku*, „Roczniki Historyczne” 1999, R. 65.
- Kurzątkowska A., *Mecenat artystyczny Firlejów (1526-1626)*, Warszawa 1963, (maszynopis w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego).
- Kurzątkowska A., *Ze studiów nad kamienicą Bonerów-Firlejów w Krakowie*, „Biuletyn Historii Sztuki” 1964, R. 26, nr 1.
- Kurzątkowska A., *Nagrobki Firlejów z kręgu Padovana, Canavesiego i Santi Gucciego*, „Biuletyn Historii Sztuki” 1965, R. 27, nr 2.
- Kurzątkowska A., *Rola Firlejów w rozwoju „renesansu lubelskiego”*, [w:] *Studia z dziejów epiki renesansu*, red. H. Zins, Warszawa 1979.
- Kus J., *Udział Kazimierza Dolnego w splawie wiślanym od XVI do XVIII wieku*, [w:] *Problemy dziejów i konserwacji miast zabytkowych*, red. R. Szczygieł, Radom-Kazimierz Dolny 1990.
- Kus J., *Kazimierz Dolny a handel Gdańska z ziemiami ruskimi Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku*, [w:] *Na pograniczu kultur, języków i tradycji. Prace ofiarowane profesorowi doktorowi Ryszardowi Szczygłowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*, red. M. Mądzik, A.A. Witusik, Lublin 2004.
- Libiszowska Z., *Ziemia sieradzka i łeczycka wobec pierwszego bezkrólewia*, „Rocznik Łódzki” 1961, t. 4.
- Litak S., *Historia wychowania*, t. 1, Kraków 2004.
- Luciński J., *Rozwój królestwa w Koronie od schyłku XIV wieku do końca XVII wieku*, Poznań 1970.
- Lukas S., *O dyplomacji polskiej za Zygmunta I (z powodu studium dra Aleksandra*

- Hirschberga pod takimże tytułem ogłoszonego w r. 1880 we Lwowie*), „Ateneum” 1881, t. 2.
- Łukaszewicz J., *Dzieje Kościołów wyznania helweckiego w dawnej Małej Polsce*, Poznań 1855.
- Małłek J., *Dwie części Prus. Studia z dziejów Prus Książęcych i Prus Królewskich w XVI i XVII wieku*, Olsztyn 1987.
- Małłek J., *Prusy Książęce a Prusy Królewskie w latach 1525-1548. Studium z dziejów polskiej polityki księcia Albrechta Hohenzollerna*, Warszawa 1976.
- Mączak A., *Dwór w systemach władzy i kultury europejskiej XVI i XVII wieku. Przegląd najnowszych badań*, [w:] *Studia nad gospodarką, społeczeństwem i rodziną w Europie późnofeudalnej*, red. J. Topolski przy współudziale C. Kukło. Lublin 1987.
- Nahlik S. E., *Narodziny nowożytnej dyplomacji*, Wrocław 1971.
- Niesiecki K., *Herbarz polski*, wyd. J. Bobrowicza, t. 4, Lipsk 1839; t. 6, Lipsk 1841, t. 9, Lipsk 1842.
- Noailles E., *Henri de Valois et la Pologne en 1572 par le Marquis de Noailles*, Paris, t. 3, 1867.
- Ohler N., *Życie pielgrzymów w średniowieczu. Między modlitwą, a przygodą*, Kraków 2000.
- Pałucki A., *Drogi i bezdroża skarbowości polskiej XVI wieku i pierwszej połowy XVII wieku*, Wrocław 1974.
- Pawiński A., *Rządy sejmikowe w Polsce 1576-1795, na tle stosunków województw kujawskich*, Warszawa 1978.
- Piekosiński F., *Sejm walny warszawski z roku 1572*, Kraków 1897.
- Pielgrzymki w kulturze średniowiecznej Europy. Materiały XIII Seminarium Mediewistycznego*, red. J. Wiesiołowskiego, Poznań 1993.
- Piliński T., *Bezkrólewie po Zygmuncie Auguście i elekcja króla Henryka*, Kraków 1872.
- Płaza S., *Próby reform ustrojowych w czasie pierwszego bezkrólewia (1572-1574)*, Kraków 1969.
- Płaza S., *Wielkie bezkrólewia*, Kraków 1984.
- Pociecha W., *Firlej Mikołaj z Dąbrowicy h. Lewart (zm. 1526)*, [w:] PSB, t. 7. Kraków 1948-1958.
- Pociecha W., *Firlej Piotr z Dąbrowicy h. Lewart (zm. 1553)*, [w:] PSB, t. 7. Kraków 1948-1958.
- Pociecha W., *Boner Seweryn (1486-1549)*, [w:] PSB, t. 2, Kraków 1936.

- Polak W., *O wspólne dobro i egzekucję praw. Sejm w Piotrkowie 1565*, Toruń 2004.
- Prochaska A., *Sejmiki Wiszyńskie w czasach trzech elekcji pojagiellońskich*, „Kwartalnik Historyczny” 1903, t. 18, z. 3.
- Ptaśnik J., *Bonerowie*, „Rocznik Krakowski” 1905, t. 7.
- Ptaśnik J., *Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce*, wyd. 2, wyd. S. Arnold, Warszawa 1949.
- Reczek S., *Podręczny słownik dawnej polszczyzny*, cz. 1, Wrocław 1968.
- Rolska I., *Ostatnia droga wojewody krakowskiego i marszałka wielkiego koronnego Jana Firleja (ok. 1520-1574)*, [w:] *Studia nad sztuką renesansu i baroku. Ceremoniał i obyczaj*, t. 9, red. J. Lileyko, I. Rolska-Boruch, Lublin 2008.
- Rolska I., *Pogrzeb „największego kaliwna” Jana Firleja*, [w:] *Studia nad sztuką renesansu i baroku. Ceremoniał i obyczaj*, t. 9, red. J. Lileyko, I. Rolska, Lublin 2008.
- Rolska-Boruch I., *Firlejowie Leopardzi, Studia nad patronatem i fundacjami artystycznymi w XVI-XVII wieku*, Lublin 2009.
- Sajkowski A., *Opowieści misjonarzy, konkwistadorów, pielgrzymów i innych świata ciekawych*, Poznań 1991.
- Salomonowicz S., *O sytuacji prawnej protestantów w Polsce (XVI-XVIII w.)*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1974, t. 26, z. 1.
- Serwański M., *Henryk Walezy w Polsce*, Kraków 1976.
- Sieradzka K., *Boner Jan*, [w:] PSB, t. 2, Kraków 1936.
- Skwarczyński P., *Pierwsze trzy wolne elekcje viritim, 1573-1587*, „Teki Historyczne”, t. 10, Londyn 1959.
- Sobieski W., *Elekcje „viritim”*, „Przegląd Nauki i Literatury” 1905, R. 33.
- Sobieski W., *Si non jurabis, non regnabis... Spór o przysięgę królewską*, „Reformacja w Polsce” 1922, R. 2.
- Sobieski W., *Trybun ludu szlacheckiego*, Warszawa 1978.
- Sobociński W., *O ustawie konstytucyjnej państwa polskiego roku 1573*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1948, t. 1.
- Sobolewski L., Uruszczak W., *Artykuły mielnickie z roku 1501*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1990, t. 42, z. 1.
- Sochacka A., *Własność ziemska w województwie lubelskim w średniowieczu*, Lublin 1987.
- Sochacka A., *Wąwolnica w systemie rządu Lubelszczyzny*, [w:] *Dzieje Wąwolnicy*, red. S. Partycki, Wąwolnica 1992
- Sochacka A., *Posiadłości Lewartów w Lubelskiem w średniowieczu*, [w:] *II Janowieckie*

- Spotkania Historyczne „Gospodarcza i kulturotwórcza rola Firlejów”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2000.
- Spierski Z., *Geneza i początki obrony potocznej. Studium o wojsku polskim w XV wieku*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości” 1991, t. 34.
- Sucheni-Grabowska A., *Odbudowa domeny królewskiej w Polsce 1504-1548*, Wrocław 1967.
- Sucheni-Grabowska A., *Monarchia dwóch ostatnich Jagiellonów a ruch egzekucyjny, Geneza egzekucji dóbr*, cz. 1, Wrocław 1974.
- Sucheni-Grabowska A., *Badania nad elitą władzy w latach 1551-1562*, [w:] *Spółczesność staropolska. Studia i szkice*, t. 1, red. A. Wyczański, Warszawa 1976.
- Sucheni-Grabowska A., *Stanisław Hozjusz jako dyplomata Zygmunta Augusta*, „Studia Warmińskie” 1981, t. 18.
- Sucheni-Grabowska A., *Jagiellonowie i Habsburgowie w pierwszej połowie XVI w. Konflikty i ugody*, „Sobótka”, 1983, nr 4.
- Sucheni-Grabowska A., *Sejmy w latach: 1540-1586*, [w:] *Historia sejmu polskiego*, t. 1, red. J. Michalski, Warszawa 1984.
- Sucheni-Grabowska A., *Obsadzenie urzędów senatorskich i ministerialnych przez Zygmunta Augusta*, [w:] *Studia nad gospodarką, społeczeństwem i rodziną w Europie późnofeudalnej*, red. J. Topolski przy współudziale C. Kuklo. Lublin 1987.
- Sucheni-Grabowska A., *Spory królów ze szlachtą w złotym wieku*, Kraków 1988.
- Sucheni-Grabowska A., *Obowiązki i prawa królów polskich w opiniach pisarzy Odrodzenia*, [w:] *Między szlachtą a demokracją. Studia z dziejów Polski XV-XVIII w.*, red. A. Sucheni-Grabowska, M. Żaryn, Warszawa 1994.
- Sucheni-Grabowska A., *Sienicki Mikołaj*, [w:] PSB, t. 37, Warszawa-Kraków 1996
- Sucheni-Grabowska A., *Zygmunt August król polski i wielki książę litewski 1520-1562*, Warszawa 1996.
- Szczygieł R., *Początki miejskich dziejów Kazimierza Dolnego*, [w:] *Problemy dziejów i konserwacji miast zabytkowych*, Radom-Kazimierz Dolny, 1990.
- Szczygieł R., *Relokacje Wąwolnicy w XV i XVI wieku oraz ich wpływ na rozwój miasta*, [w:] *Dzieje Wąwolnicy*, red. S. Partycki, Wąwolnica 1992.
- Szczygieł R., *Działalność urbanizacyjna rodziny Firlejów w XVI wieku*, [w:] *II Janowieckie Spotkania Historyczne „Gospodarcza i kulturotwórcza rola Firlejów”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 2000.
- Szczygieł R., *Rola starostów w życiu miast królewskich województwa sandomierskiego w*

- XVI wieku. Z dziejów ograniczania autonomii miejskiej*, [w:] *Sandomierz – z dziejów polityki, prawa i kultury*, red. A. Wrzyszczyński, Sandomierz 2001.
- Szymaniak W., *Organizacja dyplomacji Prus Książęcych na dworze Zygmunta Starego 1525-1548*, Bydgoszcz 1992.
- Szymański J., *Herbarz średniowiecznego rycerstwa polskiego*, Warszawa 1993.
- Szymczakowa A., *Stan badań nad rodziną szlachecką późnego średniowiecza*, [w:] *Genealogia – stan i perspektywy badań nad społeczeństwem Polski średniowiecznej na tle porównawczym*, red. J. Pakulski, J. Wroniszewski, Toruń 2003.
- Tazbir J., *Państwo bez stosów. Szkice z dziejów tolerancji w Polsce XVI i XVII w.*, Warszawa 1967.
- Teodorowicz-Czerepińska J., *Kazimierz Dolny. Monografia historyczno-urbanistyczna*, Kazimierz 1981.
- Tomczak A., *Walenty Dembiński, kanclerz egzekucji (ok. 1504-1548)*, Toruń 1963.
- Tworek S., *Zbiór i szkoła kalwińska w Kocku*, [w:] *Z przeszłości ziemi łukowskiej*, Lublin 1959.
- Tworek S., *Szkolnictwo kalwińskie w Małopolsce i jego związki z innymi ośrodkami w kraju i zagranicą w XVI-XVII w.*, Lublin 1966.
- Turner E., *Image and Pilgrimage In Christian Culture, Anthropological Perspectives*, Oxford 1978.
- Tync S., *Szkolnictwo i wychowanie w Polsce XVI wieku*, [w:] *Kultura staropolska*, Kraków 1932.
- Urban W., *Epizod reformacyjny*, Kraków 1988
- Urban W., *Skład społeczny i ideologia sejmiku krakowskiego w latach 1572-1606*, „Przegląd Historyczny” 1953, t. 44.
- Urban W., *Krasiński Franciszek*, [w:] *PSB*, t. 15, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970.
- Urban W., *Rodzina Firlejów*, [w:] *I Janowieckie Spotkania Historyczne „Firlejowie”*, red. A. Szymanek, Janowiec nad Wisłą 1999.
- Uruszczak W., *System władzy w Polsce ostatnich Jagiellonów (1506-1572)*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1986, t. 38, z. 2.
- Uruszczak W., *Zasada „Rex est Lex” w Polsce XVI wieku*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 1993, r. 2-3.
- Uruszczak W., *Próba kodyfikacji prawa polskiego w pierwszej połowie XVI wieku*, Warszawa 197
- Urzędnicy małopolscy XII-XV wieku. Spisy*, oprac. J. Kurtyka, T. Nowakowski, F. Sikora,

- A. Sochacka, P. Wojciechowski, B. Wyrozumska, red. A. Gąsiorowski, Wrocław 1990.
Urzednicy wojewodztwa krakowskiego XVI-XVIII wieku. Spisy, oprac. S. Cynarski, A. Falniowska-Gradowska, red. A. Gąsiorowski, Kórnik 1990.
- Urzednicy wojewodztwa lubelskiego XVI-XVIII wieku. Spisy*, oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, red. A. Gąsiorowski, Kórnik 1991.
- Vota J., *Der Untergang des Ordensstaates Preussen und die Entstehung der preussischen Konigswurde*, Mainz 1911.
- Wąsowiczówna T., *Wczesnośredniowieczne przeprawy przez środkową Wisłę*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 1957, R. 5, nr 3-4.
- Wierzbowski T., *Jakub Uchański arcybiskup gnieźnieński (1502-1589)*, [w:] Uchańściana, Warszawa 2000.
- Wijaczka J., *Działalność dyplomatyczna Asverusa von Brandta w latach 1538-1547*, Kielce 1991.
- Wijaczka J., *Asverus von Brandt 1509-1559. Życie i działalność dyplomatyczna w służbie księcia Albrechta pruskiego*, Kielce 1996.
- Windakiewicz S., *Padwa. Studium z dziejów cywilizacji polskiej*, „Przegląd Polski” 1891, r. 25, t. 99, kw. 3.
- Windakiewicz S., *Materiały do historii nacji polskiej w Padwie*, „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce” 1891, t. 7.
- Wyczański A., *Rozdawnictwo dóbr królewskich za Zygmunta I*, „Przegląd Historyczny” 1953, t. 44, z. 3.
- Wyczański A., *Polska służba dyplomatyczna w latach 1506-1530*, [w:] *Polska służba dyplomatyczna XVI-XVIII wieku. Studia*, red. Z. Wójcik, Warszawa 1966.
- Wyczański A., *Kariera w Polsce XVI stulecia. Uwagi wstępne*, [w:] *Pamiętnik XIII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, 6-9 września 1984 roku*, cz. 1, red. H. Izdebski, Wrocław 1986.
- Wyczański A., *Szlachta polska XVI wieku*, Warszawa 2001.
- Wyrobisz A., *Polityka Firlejów wobec miast w XVI wieku i założenie Janowca nad Wisłą*, „Przegląd Historyczny” 1970, t. 61, z. 4.
- Zarębska T., *Warszawskie rezydencje królewskie oraz ich ogrody w drugiej połowie XVI wieku*, [w:] *Pałac w ogrodzie*, oprac. B. Wierzbicka, Warszawa 1999.
- Zarębska T., *Działalność urbanistyczna Firlejów w XVI wieku*, [w:] *III Janowieckie Spotkania Historyczne. Mecenat kulturalny Firlejów. Firlejowie w tradycji lokalnej Lubelszczyzny*, red. A. Szymanek, Janowiec 2001

Żelewski R., *Organizacja koronnej służby dyplomatycznej za Zygmunta Augusta*, [w:] *Polska służba dyplomatyczna XVI-XVIII wieku. Studia*, red. Z Wójcik, Warszawa 1966.

Żelewski R., *Dyplomacja polska w latach 1506-1572*, [w:] *Historia dyplomacji polskiej*, t. 1, (*Połowa XV w. – 1572*), red. M. Biskup, Warszawa 1982.

Żołądź-Strzelczyk D., *Wychowanie dziecka w świetle staropolskiej teorii pedagogicznej*, [w:] *Od narodzin do wieku dojrzałego. Dzieci i młodzież w Polsce*, cz. 1, (*Od średniowiecza po wiek XVIII*), red. M. Dąbrowska, A. Klonder, Warszawa 2002

Żychliński T., *Złota księga szlachty polskiej*, t. 23, Poznań 1901; t. 26, Poznań 1904, t. 27, Poznań 1905.